

Dvě hromadné žaloby za dva roky. Zákon potřebuje méně překážek a předvídatelné financování

30.6.2026 - Lucie Korbeliusová | DTest

Prvního července uplynou dva roky od účinnosti zákona o hromadném občanském řízení soudním. Nový nástroj měl spotřebitelům usnadnit společné vymáhání obdobných nároků, kvůli kterým by se jednotlivě často nevyplatilo obracet na soud. Dosavadní praxe ukazuje, že hromadných žalob je méně, než zákonodárce očekával. Je čas na úpravu pravidel?

Méně žalob, než se očekávalo

Pět až deset žalob ročně dle konzervativních odhadů, 20 při vyváženém a dokonce 40 při naplnění progresivního vývoje – s těmito scénáři pracuje důvodová zpráva k návrhu zákona, který hromadné žaloby zavedl. Realita je ale taková, že za dva roky účinnosti zákona byly v České republice zatím podány pouze dvě hromadné žaloby. Oproti tomu postupně přibývají organizace oprávněné k podání hromadné žaloby. Nyní jsou na seznamu Ministerstva průmyslu a obchodu vedeny čtyři.

„Obávaná záplava hromadných žalob, navíc údajně zneužívajících, se nedostavila. Realita v počtu podaných žalob výrazně zaostává i za nejoptimističtější scénářem, se kterým pracovala důvodová zpráva. Je proto namístě zkoumat, zda zákon neobsahuje příliš mnoho překážek pro vedení důvodných sporů,“ uvádí Eduarda Hekšová, ředitelka spotřebitelské organizace dTest.

Nejisté financování brání plánování

Příprava hromadné žaloby vyžaduje rozsáhlou právní a administrativní práci. Oprávněná osoba musí posoudit jednotlivé případy, shromáždit podklady, zajistit zastoupení a nést riziko neúspěchu. Zákon stanoví maximální procentní odměnu ve výši 16 procent z přisouzeného plnění. Odměnu navrhuje sama spotřebitelská organizace v roli žalobce, nicméně soud může její výši snížit. Oprávněná osoba proto předem neví, s jakou částkou může kalkulovat a zda případná odměna pokryje náklady a rizika několikaletého řízení.

„Bez předvídatelného financování nelze odpovědně plánovat složité hromadné spory. Zákon by měl obsahovat taková pravidla pro určení odměny, aby byla odstraněna počáteční míra nejistoty a zároveň zohledňovala délku řízení, jeho složitost, počet spotřebitelů i riziko, které oprávněná osoba přebírá,“ vysvětluje ředitelka dTestu.

Jednodušší přihlášení

dTest od počátečních debat ohledně podoby hromadných žalob usiloval o zavedení odhlašovacího řízení, které umožní ochranu práv všech poškozených spotřebitelů, nikoliv pouze těch, kteří se do řízení sami aktivně přihlásí. Těmto snahám nakonec vyhověno nebylo. Upřednostněné přihlašovací řízení však mimo jiné klade důraz na jednoduchost, srozumitelnost a flexibilitu v možnostech přihlášení dotčených spotřebitelů k hromadné žalobě. Prvotní zkušenosti z pozorování průběhu první hromadné žaloby však svědčí o tom, že přihlášky formou jednotného formuláře působí praktické problémy v naplňování formálních požadavků.

dTest proto vyzývá k úpravě zákona, která zvýší předvídatelnost financování, přehodnotí příliš přísné pojistky proti lichým obavám ze zneužití institutu a odstraní zbytečný formalismus při přihlašování spotřebitelů.

Kontakt pro média:

Lucie Korbeliusová, media@dtest.cz, tel.: +420 604 556 874

dTest, o.p.s. je největší českou spotřebitelskou organizací, která v ČR působí již od roku 1992. Je vydavatelem spotřebitelského časopisu dTest, na jehož stránkách jsou publikovány výsledky nezávislých a objektivních testů produktů, varování před nebezpečnými a zdravotně závadnými výrobky, informace o spotřebitelských právech a rady, jak tato práva účinně uplatňovat. dTest je součástí mezinárodní organizace International Consumer Research and Testing (ICRT) a evropské spotřebitelské organizace BEUC.

Poradenská linka časopisu dTest – 299 149 009 – je v provozu každý pracovní den od 9 do 17 hodin a spotřebitelé na ní mohou konzultovat s právními poradci dTestu nejrůznější spotřebitelské problémy, a to za cenu běžného tarifu volání. Od spuštění v roce 2010 této možnosti využily již statisíce spotřebitelů a poradenská linka časopisu dTest se tak stala první a nejvyhledávanější cestou k řešení potíží, se kterými se zákazníci na trhu setkávají.

<https://www.dtest.cz/clanek-12389/dtest-dve-hromadne-zaloby-za-dva-roky-zakon-potrebuje-mene-pr ekazek-a-predvidatelne-financovani>